



Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
Фонд інституційного розвитку української науки
Фонд Ебергарда Шьока (ФРН)
Фонд підтримки будівельної галузі (ФРН)

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Всеукраїнська науково–практична
конференція до 75-ї річниці прийняття
ЗАГАЛЬНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ



КИЇВ 2024



**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і
архітектури
Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
Фонд інституційного розвитку української науки
Фонд Ебергарда Шьока (ФРН)
Фонд підтримки будівельної галузі (ФРН)**

***ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ВІЙНИ***

**Всеукраїнська науково-практична конференція
до 75-ї річниці прийняття
ЗАГАЛЬНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ**

КИЇВ 2024

УДК 341.3+342.7+342.8
З-32

Рекомендовано до друку Вченою радою КНУБА, прот. № 18 від 26.01.2024 р.

Редакційна колегія

Куліков П.М. – д.е.н., проф., ректор КНУБА (голова)
Вервейко І.Д. – заступник керівника Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
Марченко М.В. – к.ю.н., Фонд інституційного розвитку української науки
Мьоллер П. – член правління, Директор, Фонд Ебергарда Шьока (Німеччина)
Вайзе Т. – віце-президент Фонду підтримки будівельної галузі (Німеччина)
Деревінський В.Ф. – д.і.н., проф., КНУБА
Карпунцов В.В. – д.ю.н., проф., КНУБА, ВГО «Ліга інтернів»
Ковальчук О.Ю. – к.т.н., доц., КНУБА
Мамедов А.М. – к.т.н., доц., КНУБА
Мамонтов І.О. – к.ю.н., проф., Заслужений юрист України, КНУБА
Марченко М.В. – к.ю.н., виконавчий директор Фонду інституційного розвитку української науки
Машков К.Є. – к.ю.н., КНУБА, адвокат
Новицька Н.Б. – д.ю.н., проф., Державний податковий університет
Перекуда Є.В. – д.п.н., проф., КНУБА
Похиленко І.С. – к.ю.н., доц., КНУБА
Присяжнюк О.Б. – суддя Апеляційного суду міста Києва у відставці, колишній Голова Київського суду
Сердюк Н.А. – д.ю.н., проф., КНУБА
Халабуденко О.А. – к.ю.н., доц., КНУБА
Ярошук І.В. – к.і.н., доц., КНУБА

Рецензенти:

Безклубий Ігор Анатолійович – доктор юридичних наук, професор
Шатіло Володимир Анатолійович – доктор архітектури, професор

Захист прав людини в Україні в умовах війни: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. до 75-ї річниці прийняття Загальної декларації прав людини. (Київ, 6 грудня 2023 р.). Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри, Офіс Уповноваженого Верхов. Ради України та ін. Київ-Тернопіль: КНУБА, «Бескиди», 2024. 186 с.

ISBN 978-966-457-295-5

УДК 341.3+342.7+342.8

© КНУБА

ЗМІСТ

Стеценко С. Судовий захист соціальних прав військовослужбовців в умовах війни	5
Сердюк Н. Проблеми реалізації та захист прав і свобод в умовах війни	9
Мамонтов І., Карпунцов В. Відбудова України як елемент захисту прав людини у воєнних конфліктах: фінансово-правовий аспект.....	13
Миколаєць В. Особисте немайнове право на розпорядження біоматеріалом особи після її смерті.....	16
Новицька Н., Новицький А. Обмеження права на інформацію в умовах воєнного стану	20
Перегуда Є. Щодо реалізації виборчого права в умовах воєнного стану	25
Пилипенко О. Права людини та дитини в умовах війни в Україні.....	31
Бабюк А. Сучасні аспекти реалізації та захисту прав, свобод людини і громадянина	38
Єгоров В., Дьомкін П. Загальна Декларація прав людини та її порушення в умовах війни	41
Козакова І. Пробаційний нагляд за кримінальним законом України: в контексті розвитку сучасної пенології.....	45
Кулеба О. Проблемні питання застосування норм Женевської конвенції в умовах воєнного стану.....	50
Лисенко О. Женевські конвенції про правовий статус комбатантів	53
Машков К. Трудові гарантії мобілізованих працівників під час дії воєнного стану	59
Похиленко І. До питання про принципи обробки персональних даних	63
Khalabudenko O. The right to adequate housing: international, national and local	67

<i>Цебенко С.</i>	
Захист прав людини: виклики та досягнення у сучасному світі та їх вплив в Україні	76
<i>Ярошук І.</i>	
Освіта в умовах війни: виклики для України	81
<i>Машиков К.</i>	
Особливості переходу зі спрощеного позовного провадження в загальне позовне у цивільному процесі.....	85
<i>Дружинін Д.</i>	
Латентність злочинності у сфері господарської діяльності.....	90
<i>Крутило О.</i>	
Роль і значення недержавних організацій у процесах розбудови громадянського суспільства	93
<i>Мигун М.</i>	
Про співробітництво громад прикордонних територій з муніципалітетами інших країн: кейс Сумщини.....	97
<i>Сидорович Р.</i>	
Інститут державної служби та політика запобігання і провіддії дискримінації	100

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

<i>Гюнай К.</i>	
Права та свобода людини в Україні в умовах війни	103
<i>Дегтяр Олександр</i>	
Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів.....	105
<i>Дегтяр Олена</i>	
Домашнє насильство в кримінальному праві України	109
<i>Дроздов П.</i>	
Вплив діяльності прокуратури на захист і забезпечення прав людини.....	116
<i>Загородній Н.</i>	
Проблеми забезпечення безпеки міжнародного гуманітарного права в умовах війни в Україні	120
<i>Келеберда А.</i>	
Проблемні питання реалізації прав і свобод у сучасному інформаційному суспільстві.....	123
<i>Копчук О.</i>	
Система захисту прав людини в Україні за умов війни	129

<i>Кравченко А.</i>	
Права людини під час війни: конституційно-правові гарантії та обмеження.....	132
<i>Куреня Ю.</i>	
Практики демократії в Україні в умовах війни	137
<i>Лемішко В.</i>	
Україна та Рада Європи: особливості співпраці	142
<i>Махотенко М.</i>	
Поняття війни та її легітимізація міжнародним правом: теоретико-правовий аспект	146
<i>Мегесь І.</i>	
Захист права власності в Україні в умовах воєнного стану.....	151
<i>Михайлова Є.</i>	
Права дітей, які залишилися без батьків під час воєнного стану.....	154
<i>Низовий Є.</i>	
Цифровізація в часи реформації захисту прав людини.....	157
<i>Новіков Н.</i>	
Екоцид в аспекті порушення основоположних прав людини....	160
<i>Пилипенко В.</i>	
Охорона прав на наукові відкриття	164
<i>Рубан А.</i>	
Причини та наслідки використання ворожого культурного контенту для українського народу і його культури.....	167
<i>Степенко Н.</i>	
Вплив молодіжних організацій на розвиток прав молоді під час війни	170
<i>Харко К.</i>	
Права людини як фактор консолідації суспільства в умовах політичних криз	173
<i>Шаховець А.</i>	
Проблема депортації, смерті, каліцтва українських дітей, завданих діями РФ	176
<i>Шовкун А.</i>	
Сексуальне насильство як елемент злочинів проти людяності та засіб вчинення геноциду в рамках порушення гуманітарного права.....	181
<i>Ягодинський В.</i>	
Механізми захисту прав людини в умовах війни в Україні.....	184

*Марина МИГУН,
аспірантка кафедри політичних наук і права,
Київський національний університет будівництва і архітектури
(Київ, Україна)*

ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ГРОМАД ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ З МУНІЦИПАЛІТЕТАМИ ІНШИХ КРАЇН: КЕЙС СУМЩИНИ

Підвищена зацікавленість щодо співпраці територіальних громад з муніципалітетами інших країн обумовлена, зокрема, євроінтеграційною спрямованістю політики держави. Адаптивна комунікація громад, зміцнення міжнародної співпраці є важливою складовою у прагненні повноцінного членства України в Євросоюзі.

Для територіальних громад європейська консолідація – це поетапний комплекс дій, пов'язаний із залученням об'єднань до співпраці з муніципалітетами європейських країн. В умовах воєнного стану ми маємо говорити про важливість даного питання для громад прикордонних територій, як важливої складової євроінтеграції.

Керуючись нормативно-правовими актами міжнародного права європейське міжмуніципальне співробітництво громад сьогодні реалізується на основі Європейської хартії про місцеве самоврядування [2] та Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво [1].

Станом на 28.11.2023 р. між 356 територіальними громадами України укладено майже півтори тисячі договорів міжнародного партнерства з 1457 муніципалітетами 61 країни світу. Найбільше партнерів в українських громадах у Польщі – 555, Угорщині – 128, Німеччині – 121, Румунії – 83, Словаччині – 56, Литві – 55, Чехії – 42, США – 31, Франції – 29 [5].

Бере участь у цьому процесі й Сумська область. Позитивна динаміка прослідковується у налагодженні міжнародного партнерства у поточному році. У 2023 р. підписано декілька угод, зокрема:

1) угода про співпрацю Конотопської громади та м. Фюмель (Франція). Вона передбачає подальше співробітництво в напрямку

економічного, фінансового, інвестиційного зростання, обміну досвіду в освітній сфері, науки, а також раціонального використання природних ресурсів;

2) меморандум про співпрацю м. Конотоп та штату Джорджія (США) (квітень 2023 р.). Американська сторона надаватиме реабілітаційну допомогу дітям Сумської області, які постраждали від війни, дітям, позбавлених батьківського піклування, дітям загиблих захисників України. Сумська військова адміністрація через уповноважених осіб гарантуватиме підтримку у співробітництві [3];

3) меморандум про партнерство та співробітництво Шосткинської територіальної громади та Акмянського району Литовської Республіки (листопад 2023 р.). Мета – співпраця між громадами та поглиблення взаємовідносин у напрямках медицини, освіти і культури.

Утім наявна кількість договорів міжмуніципального співробітництва Сумщини не є показовою еквівалентною одиницею для того, щоб говорити про всебічний розвиток регіону. Перш ніж надавати рекомендації щодо співробітництва з муніципалітетами інших країн, з'ясуємо ключові напрямки для взаємодії даного регіону.

Слід зауважити, що Сумська область є відома завдяки розвиненому господарсько-промисловому комплексу; виробництву лікарських засобів (кардіологічних, ендокринологічних, неврологічних) ліків; виготовленні будівельних матеріалів (сітки для утеплення фасадів, виробів із деревини); налагодженому механізму сортування вторинної сировини тощо. Виходячи із цього, альтернативними напрямками для співпраці можуть бути: обмін досвідом громад у промисловій сфері; налагодження співробітництва у галузі медицини; залучення партнерів, інвесторів для виробництва будівельних матеріалів; проведення спільних тренінгів щодо реалізації сучасних технологій переробки відходів, відбору вторинної сировини; низці інших коротко- та довгострокових проектів, які будуть сприяти взаємовигідним партнерським відносинам.

Таким чином, у громадах Сумської області, після закінчення воєнного стану питання співробітництва з муніципалітетами інших країн набиратиме попиту та вимагатиме концептуальних підходів для вирішення питань з різних напрямків – будівельної, освітньої, медичної, екологічної діяльності. У даному контексті стане корисним розгляд європейського досвіду

співробітництва, оскільки громади, які географічно розташовані на кордоні, потребуватимуть особливої міжнародної підтримки та партнерства для подальшого відновлення територій. Наступні дослідження будуть направлені на формування інноваційних рішень реалізації міжмуніципального співробітництва.

Список використаних джерел:

1. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_106#Text (дата звернення: 28.11.2023).

2. Європейська хартія місцевого самоврядування: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 28.11.2023).

3. Під час міжнародного саміту міст та регіонів були підписані важливі для Сумщини угоди. Сумська обласна військова адміністрація. URL: <https://sm.gov.ua/ru/arkhiv1/31207-samit.html> (дата звернення: 28.11.2023).

4. Чому громадам важливо розвивати міжнародне міжмуніципальне співробітництво. Прес-центр ініціативи «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/news/17312> (дата звернення: 28.11.2023).

Підписано до друку 01.02.2024 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Зам. № 107-321
Умов.-друк. арк. 8,6. Обл.-вид. арк. 8,8.
Тираж 80 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В. Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію В02 № 924434 від 11.12.2006 р.
м. Тернопіль, бульвар Просвіти, 6/4. тел. 097 299 38 99.
E-mail: tooums@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 7599 від 10.02.2022 р.